



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Universitätsbibliothek Paderborn**

### **Conferentiæ Theologico Morales**

Compendiosè propositæ ac breviter resolutæ Ad Usum Directorum  
Conferentiarum Hebdomadalium ... DD. Parochorum, Curatorum,  
Confessariorúmque omnium

Ex Materia De Actibus Humanis Excerptarum

**Sargar, Eliseus**

**Augustæ Vindelicorum, 1720**

Conferentia LXI. Quid sit bonitas & malitia moralis actus humani ?

**urn:nbn:de:hbz:466:1-41214**

tem, & voluntatem perfectum. Et ideo communis jam est persuasio, quod qui minus liberè agit, minus delinquat circa objectum malum: & minus meritum habet circa objectum virtutis & bonum. **E**contrà passio consequens voluntariè excitata à voluntate auget voluntarium, & consequenter etiam peccatum. Undè *D. Thom. 1. 2. q. 77. a. 4.* dicit: *Signum est magnitudinis ejus (peccati) quia demonstrat intensiorem voluntatis ad actum peccati: quo sensu verum est, quod quanto quis majori libidine, vel concupiscentia peccat, tanto gravius peccat.*

## CONFERENTIA LXI.

Quid sit bonitas & malitia moralis actus humani?

**74. RESOLUTIO:** *Bonitas moralis actus humani est rectitudo actus secundum rectam rationem, vel legem. Econtrà malitia moralis est privatio hujusmodi rectitudinis secundum rationem, vel legem, quæ aliàs deberet inesse actui. Ita D. Thom. 1. 2. q. 8. a. 1.* ubi hæc habet: *Omnis actio, in quantum habet aliquid de esse, in tantum habet de bonitate: in quantum verò deficit ei aliquid de plenitudine essendi, quæ debetur actioni humanae, in tantum deficit à bonitate, & sic dicitur mala. Quæ autem sit illa plenitudo, quæ debetur actioni humane, ait Scot. 3. d. 36. q. un. bonitas actus moralis est quasi quidam decor illius includens debitam proportionem ad omnia, ad quæ debet actus proportionari; utpotè ad potentiam, ad objectum, ad finem, ad tempus, ad locum, ad modum, &c. Pro horum meliori intelligentia*

Explic.



Explicatur definitio bonitatis & malitiæ moralis actus humani: dicitur itaque I. Est *rectitudo actus*: id est, perfectio seu integritas actus conformata & quasi commensurata suæ regulæ, secundum quam ipsi nihil deest eorum, quæ, in quantum humanus & liber est, habere debet: sicut e contra *malitia moralis* opposita consistit in defectu seu privatione ejusmodi perfectionis & integritatis: quâ nimirum actui vel potentiæ aliquid deest eorum, quæ secundum rectam rationem habere deberet. Dicitur II. *Secundum rectam rationem*: sive dictamen rectæ rationis practicæ: ideò enim actus formaliter bonus est, v. g. dare Eleëmofynam: aut malus, v. g. furari; quia conformis est, aut difformis dictamini rectæ rationis, quod nimirum: ita operari conveniat, vel disconveniat, deceat, vel dedeceat naturam rationalem. Dicitur III. *Vel legem*. Actus enim moralis bonus vel malus dicitur, quatenus fit à principio regulabili per regulas rectæ rationis, alioquin defectibili: atque experientiâ notissimum est, non solum voluntatem humanam esse defectibilem in operando, seu eligendo bonum præ malo, honestum præ inhonesto; sed etiam ipsum intellectum in dijudicando bono & malo, honesto & inhonesto, decente vel dedecente naturam rationalem: & ideò positæ sunt leges extrinsecæ, velut Regulæ, quæ regularent ac dirigerent simul & intellectum ad rectè judicandum, & voluntatem ad rectè operandum, utpote conformiter ad naturam rationalem, & legem præscriptam.

98. Similiter in definitione *malitiæ moralis*, dicitur



citur I. *Privatio rectitudinis* : intellige , secundum  
*rectam rationem vel legem.* II. *Rectitudinis debere*  
*inesse* , non enim privatio cujusvis rectitudinis po-  
 tentis inesse actui est malitia moralis seu peccatum  
 sed illius tantum rectitudinis , quæ secundum rec-  
 tam rationem , vel legem deberet inesse. III. *Actui*  
*vel potentia.* Ut nim : comprehendatur om-  
 nis malitia peccati , non tantum commissionis , ubi  
 rectitudo deberet inesse actui ; sed etiam ommissio-  
 nis , ubi rectitudo deberet inesse potentia obligata  
 ad actum non omittendum.

## CONFERENTIA LXII.

Unde actus humanus sumat suam bonita-  
 tatem & malitiam ?

99. **R**ESOLUTIO generalis : Actus humanus  
 sumit suam bonitatem & malitiam extrin-  
 secè & causaliter ab objecto , fine , & circumstan-  
 tiis ; atque *ut bonus moraliter sit* , omnia hæc con-  
 currentia bona cognita sint , est necesse : *si vero*  
*malus moraliter sit* , sufficit unum aliquid horum  
 malum cognitum esse. Ita D. Dionysius *lib. de di-*  
*vin. nominibus c. 4.* Bonum est *ex integra causa* , ma-  
 lum verò *ex defectu cujuslibet.* Et patet ex Scoto  
 a. 40. q. 1. ubi dicit : *bonitatem moralem actus hu-*  
*mani esse aggregationem omnium convenientium actui*  
*secundum rectam rationem* : Consequenter su-  
 mit bonitatem ab objecto , fine & circumstantiis  
 cognitis ; quæ quia multæ sunt , oportet sigillatim  
 de singulis aliquid proponere , sit itaque